

Henryk Bogacki

"Kirche und Ekklesiologie : die Institutionlehre Arnold Gehlens als Frage an den Kirchenbegriff in der gegenwärtigen systematischen Theologie", Leo Dullaart, München-Mainz 1975 : [recenzja]

Collectanea Theologica 46/2, 224

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

istniejące i przyjęte — nowych tekstów, dostosowanych do potrzeb odbiorców. Książka stanowi dobry przewodnik orientujący w wielkości koncepcji, jakie w obecnych czasach występują w dziedzinie hermeneutyki teologicznej.

ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

Leo DULLAART, *Kirche und Ekklesiologie. Die Institutionenlehre Arnold Gehlens als Frage an den Kirchenbegriff in der gegenwärtigen systematischen Theologie*, München—Mainz 1975, Chr. Kaiser Verlag — Matthias—Grünewald—Verlag, s. 247.

Problem wzajemnego stosunku Kościoła i teologii nabrał ostrości po Soborze Watykańskim II. Niezależnie od doraźnych konfliktów konkretnych teologów z władzami kościelnymi, istnieje potrzeba trafnego określenia funkcji teologii w Kościele. Temat ten — po wielu wcześniejszych publikacjach — podejmuje także L. Dullaart w rozprawie doktorskiej przygotowanej pod kierunkiem J. B. Metza. Dotyczy ona możliwości zastosowania do Kościoła teorii instytucji wypracowanej przez socjologa A. Gehlena. Autor opiera się na dyskusjach z lat sześćdziesiątych, zwłaszcza po zakończeniu soboru. Przeprowadzone analizy mają umożliwić „zlokalizowanie” teologii, szczególnie zaś eklezjologii w ramach Kościoła.

Autor głosi, że zapał i rozmach wzbudzony przez sobór rozbił się o sztywne struktury Kościoła. Wobec tego postuluje, by właściwym podmiotem teologii była „krytyczna” wspólnota, a eklezjologia obywatela się bez... instytucji Kościoła. Należy więc jego zdaniem stworzyć taką teorię instytucji Kościoła, by instytucja ta nie „zawadzała”. Wprawdzie autor analizuje funkcję pojęcia Kościoła w klasycznej teologii fundamentalnej, w transcendentalnej eklezjologii K. Rahnera oraz w pewnych próbach eklezjologii „charyzmatycznej” (J. P. Jossa, K. Rahner, H. Küng), jednak inspirowany przede wszystkim teologią „polityczną” i publikacjami różnych grup „krytycznych” w ramach chrześcijaństwa. W rezultacie wywody jego daleko odbiegają od klasycznej eklezjologii i wydają się próbą narzucenia kategorii myślenia dość odległych od teologii katolickiej.

ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

Marie-Jospeh LE GUILLOU, *Das Mysterium des Vaters. Apostolischer Glaube und moderne Gnosis* (tłum. z franc.), Einsiedeln 1974, Johannes Verlag, s. 263.

Punktem wyjścia książki jest współczesny kryzys Kościoła, który autor maluje w bardzo ciemnych barwach. Źródła jego widzi w pewnego rodzaju współczesnej gnozie. W pierwszych wiekach bowiem chrześcijaństwo zetknęło się z wieloma systemami kultury i filozofii ówczesnej, które zaatakowały sumą jego substancję, a mianowicie fakt, że Bóg objawił się w Jezusie Chrystusie. Autor uważa, że to zjawisko powraca periodycznie w Kościele i mamy z nim do czynienia również dzisiaj. Żyjemy bowiem w świecie znajdującym się pod wpływem różnych filozofii i ideologii. Sobór ze względów misyjnych dokonał otwarcia do tego współczesnego świata i do wartości kulturowych, jakie ze sobą niesie. Niemniej jednak prądy te grożą poderwaniem samej istoty chrześcijaństwa, a w imię otwartości na świat współczesny niektórzy są gotowi skreślać całe partie ewangelii.

Cóż wobec tego robić? Autor stara się znaleźć odpowiedź w historii. Stwierdza przede wszystkim, że między zasadami gnozy a słowem objawienia chrześcijańskiego niesionym przez apostołów istnieje nieprzezwyciężalne przeciwieństwo. Słowo apostołów ma odwagę zakwestionować zasady świata gnostycznego